

Affärsverket svenska kraftnäts författningssamling

Utgivare: tf rättschef Li Axrup, Svenska kraftnät, Box 1200, 172 24 Sundbyberg

ISSN xxxx-xxxx

Affärsverket svenska kraftnäts föreskrifter om säkerhetsledningssystem, dammsäkerhetsrapport och helhetsbedömning;

beslutade den XX XX 2026.

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) föreskriver följande med stöd av
10 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om innehållet i samt omfattningen och dokumentationen av säkerhetsledningssystemet, helhetsbedömningen och dammsäkerhetsrapporten enligt 5, 7 och 8 §§ i förordningen (2014:214) om dammsäkerhet.

2 § Bestämmelserna ska tillämpas av den som är skyldig att underhålla en damm som är klassificerad enligt 11 kap. 24 och 25 §§ miljöbalken.

3 § För den som är underhållsskyldig för en damm som utgör en riskanläggning enligt 10 § förordningen (2013:319) om utvinningsavfall gäller inte bestämmelserna om säkerhetsledningssystem i 6-14 §§.

4 § Ord och uttryck i dessa föreskrifter har samma innebörd som i 11 kap. miljöbalken (1998:808) och förordningen (2014:214) om dammsäkerhet.

Definitioner

5 § I denna författning avses med

Dammanläggning:

Samlingsbegrepp för en eller flera dammar som tillsammans dämmer upp ett magasin och/eller skyddar lägre liggande områden från översvämning. Begreppet innefattar även dammar som reglerar vattenytor i anslutning till magasinet.

Underhållsansvarig:

Den som är skyldig att underhålla en damm som är klassificerad enligt 11 kap. 24 och 25 §§ miljöbalken.

Anläggningsdokumentation:

Dokumenterade rutiner och instruktioner samt planer för åtgärder och ändringar, redovisande dokument, information och data som berör en dammanläggning.

Säkerhetsledningssystem

6 § Underhållsansvarig ska utforma och tillämpa säkerhetsledningssystemet utifrån verksamhetens art och omfattning samt dammarnas dammsäkerhetsklass. Säkerhetsledningssystemet ska ses över regelbundet och vid behov uppdateras, dock minst vart femte år. Översynen ska dokumenteras.

Övergripande mål och handlingsprinciper

7 § Underhållsansvarig ska dokumentera säkerhetsledningssystemets utformning och de mål och handlingsprinciper som fastställts och tillämpas för dammsäkerhetsarbetet.

8 § Underhållsansvarig ska sammanställa och dokumentera information om verksamheten samt anläggningsdokumentation i syfte att se till att informationen hålls tillgänglig för de som har behov av den.

Organisation och definierade uppgifter, ansvarsområden och kompetenskrav för den personal som deltar i arbetet med dammsäkerhet

9 § Underhållsansvarig ska upprätta ett dokument som beskriver dammsäkerhetsorganisationen och rutiner för att tillgodose kompetens. Beskrivningen ska innehålla uppgifter om

1. roller för personal inom dammsäkerhetsarbetet inklusive arbetsuppgifter, ansvarsområden och kompetenskrav,
2. hur personalens utbildningsbehov tillgodoses, och
3. kompetenskrav vid köp av tjänster inom dammsäkerhetsarbetet.

Identifiering och bedömning av faror för allvarliga olyckor

10 § Metoder, rutiner och instruktioner i fråga om identifiering och bedömning av faror för allvarliga olyckor enligt 5 § 2 p. förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska fastställas och tillämpas övergripande för verksamheten samt för respektive dammanläggning och inkludera uppgifter om

1. verksamhetsövergripande risk- och sårbarhetsanalys avseende dammsäkerhet,
2. identifiering och bedömning av inre och yttre faror för varje dammanläggning samt scenarier som kan leda till nödsituationer och dammhaveri,
3. tekniska analyser utifrån kännedom och osäkerheter om varje dammanläggning samt yttre laster och förhållanden,
4. konsekvensutredningar för identifierade scenarier för dammhaveri för varje damm samt underlag för klassificering, och
5. utvärdering och bedömning av dammsäkerheten för varje damm samt helhetsbedömning minst vart tionde år.

Resultaten från identifiering och bedömning av faror för allvarliga olyckor ska dokumenteras.

Drift, tillståndskontroll och underhåll

11 § Metoder, rutiner och instruktioner i fråga om drift, tillståndskontroll och underhåll enligt 5 § 3 p. förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska inkludera uppgifter om

1. normal drift samt för övergång till anpassad drift vid förhållanden som avviker från normala,
2. med vilka intervall och under vilka förhållanden som underhåll och tillståndskontroll ska göras,
3. insamling, hantering och utvärdering av mätdata, och
4. bedömning, prioritering och hantering av identifierade avvikelser.

Resultaten från drift, tillståndskontroll och underhåll ska dokumenteras.

Hantering av förändringar

12 § Metoder, rutiner och instruktioner i fråga om hantering av förändringar enligt 5 § 4 p. förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska inkludera uppgifter om

1. förvärv, avyttringar eller avvecklingar av verksamhetens hel- och delägda dammanläggningar,
2. organisatoriska och personella förändringar,
3. ändring av dammarsdammsäkerhetsklass,
4. ombyggnad eller annan förändring av dammanläggningar och tillhörande anläggningsdokumentation, och
5. förändringar i övrigt som identifierats enligt 10 §.

Resultat från hantering av förändringar som påverkar dammsäkerhetsarbetet ska dokumenteras.

Planering för nödsituationer

13 § Metoder, rutiner och instruktioner i fråga om planering för nödsituationer enligt 5 § 5 p. förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska inkludera uppgifter om

1. larmning och information till räddningstjänst samt andra berörda samhällsaktörer och underhållsansvariga
2. varning till allmänheten som kan antas bli berörd vid ett dammhaveri,
3. samverkan med räddningstjänst, andra berörda samhällsaktörer och underhållsansvariga, och
4. regelbundna tester av rutiner, planer och utrustning samt övning av organisationen.

Underhållsansvarig ska även genomföra förberedelser i övrigt för att kunna vidta åtgärder vid upptäckt av förhållanden eller nödsituationer som innebär fara för dammhaveri eller inträffat dammhaveri och omfatta övergripande beredskapsplanering för verksamheten och för varje dammanläggning.

Resultat från planering och förberedelser för nödsituationer som innebär fara för dammhaveri ska dokumenteras.

Revision och översyn

14 § Metoder, rutiner och instruktioner i fråga om revision och översyn enligt 5 § 6 p. förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska inkludera uppgifter om

1. uppföljning, utvärdering och beslut om åtgärder för ständiga förbättringar i säkerhetsledningssystemet, verksamheten och ingående dammanläggningars säkerhet
2. uppgifter om underhållsansvarigas insatser för
 - a. löpande uppföljning av verksamheten samt tillvaratagande av erfarenheter från driften, tillståndskontroll och underhåll samt inträffade händelser, genomförda övningar och aktiviteter i övrigt,
 - b. regelbunden revision och översyn av säkerhetsledningssystemet, utvärdering av måluppfyllnad, identifiering av utvecklingsbehov samt, vid behov, genomförande av åtgärder, och
 - c. säkerställande av verksamhetsledningens kännedom om gällande regelverk och tillgång till aktuell information om dammsäkerheten samt verksamhetsledningens beslutsfattande om nödvändiga åtgärder.

Resultaten från revision och översyn ska dokumenteras.

Dammsäkerhetsrapport

15 § Underhållsansvarig ska till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars varje år lämna in den dammsäkerhetsrapport som avses i 8 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet avseende föregående kalenderår. Underhållsansvarig ska lämna in dammsäkerhetsrapport första gången året efter att beslut om dammsäkerhetsklass har vunnit laga kraft.

16 § Beskrivningen i dammsäkerhetsrapporten ska utgå från verksamhetens art och omfattning, dammarnas dammsäkerhetsklass samt skicket på anläggningarna.

17 § Dammsäkerhetsrapporten ska bestå av

1. en företagsövergripande verksamhetsrapport enligt 18 §,
2. en tabell enligt 19 §, och
3. en anläggningsrapport per anläggning enligt 20 §.

18 § Verksamhetsrapporten ska innehålla en översiktlig beskrivning av

1. verksamhetens art och omfattning avseende dammar,
2. övergripande mål och handlingsprinciper, säkerhetssystemets utformning och dokumentation samt organisation för dammsäkerhetsarbetet enligt 7-9 §§,
3. säkerhetsledningssystemets tillämpning under kalenderåret, genomförd revision och översyn samt genomförda och planerade förändringar och åtgärder enligt 10-14 §§ eller, om rapporten avser en sådan riskanläggning som avses i 3 §, enligt 57-63 §§ förordningen (2013:319) om utvinningsavfall.

19 § Tabellen ska innehålla övergripande uppgifter om verksamheten enligt bilagan till dessa föreskrifter samt för varje dammanläggning uppgifter om

1. namn, läge och dammsäkerhetsklass,
2. identifierade väsentliga brister och avvikelser i anläggningsdokumentation enligt 10, 11 och 13 §§, eller, om rapporten avser en sådan riskanläggning som avses i 3 §, identifierade väsentliga brister och avvikelser enligt 60 § p 2,3 och 5 förordningen (2013:319) om utvinningsavfall.
3. identifierade väsentliga brister och avvikelser för dammanläggningen, inträffade händelser samt väsentliga genomförda förändringar och kvarstående åtgärdsbehov,
4. helhetsbedömning enligt 26-28 §§ och en samlad säkerhetsbedömning enligt 21 §, och
5. övrig information samt hänvisning till anläggningsrapport enligt 20 §.

20 § Anläggningsrapporten ska komplettera tabellen enligt 19 § och för varje dammanläggning innehålla en beskrivning av

1. dammanläggningen,
2. identifierade väsentliga brister och avvikelser vid tillämpning av säkerhetsledningssystemet samt väsentliga genomförda och planerade förändringar och åtgärder,
3. resultatet av utförd drift i, tillståndskontroll och underhåll i väsentliga delar, inträffade händelser och beredskapsinsatser, genomförda och planerade väsentliga förändringar och åtgärder, och
4. den samlade säkerhetsbedömningen enligt 21 §, motiverad mot bakgrund av senast genomförd helhetsbedömning samt förändringar och åtgärder sedan dess.

21 § Den samlade säkerhetsbedömningen ska benämnas enligt något av följande.

1. *Dammanläggningen har tillfredsställande säkerhet.* Inga väsentliga osäkerheter eller avvikelser föreligger avseende design, byggande, underhåll, drift eller därtill hörande anläggningsdokumentation.
2. *Dammanläggningen har villkorat tillfredsställande säkerhet.* Det finns väsentliga osäkerheter eller avvikelser avseende design, byggande, underhåll, drift eller därtill hörande anläggningsdokumentation, som innebär att säkerheten är beroende av att särskilda åtgärder vidtas, utredningar genomförs eller att dammanläggningen inte kan nyttjas fullt på avsett sätt.
3. *Dammanläggningen har inte tillfredsställande säkerhet.* Det finns väsentliga osäkerheter eller avvikelser avseende design, byggande, underhåll, drift eller därtill hörande anläggningsdokumentation som kräver brådskande utredning eller åtgärd.

22 § Om en samlad bedömning av dammanläggningens säkerhet enligt 21 § inte kan göras på grund av att väsentlig anläggningsdokumentation saknas eller är så bristfällig att den inte kan ligga till grund för en bedömning, eller på grund av att väsentlig kunskap om avvikelser och åtgärdsbehov i övrigt saknas så ska det benämnas *Dammanläggningens säkerhet inte har kunnat fastställas.*

Undantag

23 § För underhållsansvarig som för första gången omfattas av kraven på dammsäkerhetsrapport behöver en verksamhetsrapport enligt 18 § inte lämnas in första året efter beslut om dammsäkerhetsklass för dammen har vunnit laga kraft.

24 § Underhållsansvarig som har högst fem dammanläggningar, där ingen av dammarna är placerad i en högre dammsäkerhetsklass än B, får, under högst fyra år i följd, underlåta att lämna in verksamhetsrapporten enligt 18 §. Detta gäller under förutsättning att inga väsentliga brister föreligger och inga väsentliga förändringar genomförts beträffande organisation eller säkerhetsledningssystem sedan den senast inlämnade verksamhetsrapporten. Verksamhetsrapporten ska i dessa fall ersättas med en motivering till varför undantaget tillämpas och en hänvisning till senast inlämnad verksamhetsrapport i tabellen enligt 19 §.

25 § Underhållsansvarig för dammanläggningar, där ingen damm är placerad i högre dammsäkerhetsklass än B, får, under högst fyra i följd, får underlåta att lämna in anläggningsrapporten enligt 20 §. Detta gäller under förutsättning att uppgifterna om anläggningen i tabellen enligt 19 § visar att inga väsentliga brister eller avvikelser föreligger, händelser inträffat, förändringar eller åtgärder genomförts sedan den senast inlämnade anläggningsrapporten. Rapporten ska i dessa fall ersättas av en motivering till varför undantaget tillämpas samt en hänvisning till senast inlämnad anläggningsrapport i tabellen, enligt 19 §.

26 § Tillsynsmyndigheten får, om det finns skäl, begära att en dammsäkerhetsrapport enligt 17 § ska lämnas in i sin helhet, trots att förutsättningarna om underlåtelse enligt 23-25 § är uppfyllda.

27 § Tillsynsmyndigheten får, om det finns skäl, medge att dammsäkerhetsrapporten enligt 17 § inte lämnas in i sin helhet, alternativt vid senare tillfälle än enligt 15 §.

Helhetsbedömning

28 § Helhetsbedömningen enligt 7 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet, ska, utöver samtliga dammar i dammsäkerhetsklass som ingår i en dammanläggning, omfatta tillhörande utrustning och dammsäkerhetsarbetet vid anläggningen med drift, tillståndskontroll, underhåll, projekt, löpande bedömningar av säkerheten, samt dokumentation och planering av verksamheten. Helhetsbedömningen ska utgå från dammsäkerhetsklass och egenskaper i fråga om konstruktion och funktion för ingående dammar samt hur dammsäkerhetsarbetet organiseras och bedrivs för anläggningen.

29 § Dokumentationen av resultatet av helhetsbedömningen enligt 7 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska sammanställas i en rapport som till lämnas tillsynsmyndigheten första gången senast tio år efter det första beslutet om dammsäkerhetsklass för dammen har fattats.

30 § Rapporten ska innehålla

1. en beskrivning av dammanläggningen med geografiskt läge, ingående dammar, tillhörande utrustning och avbördningssystem, anläggningshistorik,

dammsäkerhetsklassificering och flödesdimensionering, hur dammsäkerhetsarbetet organiseras och bedrivs för anläggningen,

2. en redogörelse för de metoder som använts för genomförandet av helhetsbedömningen,
3. en utvärdering av säkerhetsledningssystemets tillämpning för anläggningen enligt 6-14 §§, eller, om rapporten avser en sådan riskanläggning som avses i 3 §, enligt 57-63 §§ förordningen (2013:319) om utvinningsavfall,
4. resultat från analyser och bedömningar av dammanläggningens konstruktion och funktion avseende förmågan att motstå allvarliga olyckor med hänsyn till
 - a. avbördande förmåga,
 - b. dämmande förmåga, samt
 - c. förhållanden och händelser i övrigt, inklusive sådana orsakade av skadegörelse och andra brottsliga gärningar som skulle kunna leda till dammhaveri,
5. identifierade väsentliga avvikelser, brister, och osäkerheter samt åtgärdsbehov,
6. en samlad säkerhetsbedömning inklusive motivering enligt 21 §, och
7. en förteckning över väsentligt underlag som ligger till grund för helhetsbedömningen.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 december 2026.

Thomas Pålsson

Li Axrup